

V. Produkcja wełny i skór

PORÓWNANIE UŻYTKOWOŚCI WELNISTEJ MACIOREK MERYNOSOWYCH
I MIESZAŃCÓW F_1 POCHODZĄCYCH Z KRZYŻOWANIA MERYNOSÓW
Z TRYKAMI RASY LINCOLN

Janusz Załuska, Stanisław Kubacki

Zakład Hodowli Owiec i Koni, Instytut Zootechniczny ART
w Bydgoszczy

WSTĘP

Rezultatem odpowiednio ukierunkowanych badań krajowych i pracy hodowlanej są dość liczne stada pochodzące z krzyżowania matek merynosowych z trykami ras długowłnistych. Charakterystyka użytkowości tych stad znana jest z publikacji CSHZ [2]. Mimo to wydaje się, że podanie szczegółów związanych z jednym z etapów pracy doświadczalnej nad określeniem użytkowości mieszańców, otrzymanych przez krzyżowanie merynosów z trykami rasy Lincoln, jest celowe i pożyteczne. Opisane dalej doświadczenie jest fragmentem obszerniejszych badań, których częściowe wyniki opublikowano w poprzednich latach [3, 4]¹.

¹ Badania te wykonano w ramach problemu resortowego 132c, koordynowanego przez Instytut Zootechniki w Krakowie.

MATERIAŁ I METODA

Część eksperymentalną badań wykonano w owczarni użytkowej PGR-u Safronka w woj. olsztyńskim. Jagnięta maciorki, pochodzące z 3 kolejnych kotelni (1971, 1972 i 1973 r.), podzielono na 2 grupy: doświadczalną - mieszańców F_1 (σ Lincoln x ϕ merynos polski) i kontrolną K_1 - czystych merynosów. W owczarni oznaczono wydajność strzyżną i wysadność wełny maciorek. Następnie wysyłano ich runa do Pracowni Oceny Run w Łodzi, gdzie metodą stosowaną przez Pracownię oznaczano inne cechy wełny (tab. 1). Prócz tego w laboratorium Zakładu Hodowli Owiec i Koni ATR w Bydgoszczy określono metodą projekcyjną na lanametrze typu MP-2 grubość włókien wełny. Zebrano dane z 3 pierwszych strzyży (w odroście ok. 12 miesięcy) maciorek roczniaków nie szpicowanych i 2 strzyży przystępek, przeprowadzonych w rok po ostrzyżeniu roczniaków. Badaniami objęto łącznie 130 maciorek rocznych F_1 i 168 ich rówieśnic K_1 oraz 75 przystępek F_1 i 88 K_1 . Uzyskany materiał liczbowy opracowano ogólnie przyjętymi metodami statystycznymi [2].

WYNIKI

Maciorki mieszańce dały w owczarni średnio od 1 sztuki w pierwszej strzyży 3,19 kg wełny potnej o wysadności 8,92 cm, a w drugiej (jako przystępki) 5,27 kg wełny o podobnej wysadności (8,76 cm). W stosunku do maciorek merynosowych było to więcej - odpowiednio - o 10 i prawie 15% oraz o blisko 6,7 i 20%, a różnice były wysoko istotne (tab. 1). Także pod względem wartoś-

Porównanie wartości niektórych cech użytkowości wełnistej maciorek rocznych i przystępek w grupach F₁ i K₁

Comparison of value of some wool traits one and two years old ewes in F₁ and K₁ groups

Badane cechy Traits	Roczniki 1 year old				Przystępki 2 years old	
	F ₁ n = 115	K ₁ n = 150	różnica - difference wartości w % of value in %	F ₁ n = 75	K ₁ n = 88	różnica - difference wartości w % of value in %
Ciężar runa w owczarni, kg Fleece weight in sheepshed	3,19	2,90	0,29**	5,27	4,94	0,33**
Wysadność w owczarni, cm Staple length in sheepshed, cm	8,92	7,76	1,16**	8,76	7,30	1,46**
Ciężar runa wg POR, kg Fleece weight POR, kg	3,14	2,86	0,28**	5,12	4,98	0,14
Diugość podstawowa, cm Staple length, cm	8,39	7,15	1,24**	8,58	7,89	0,69**
Wydajność czystego włókna Clean fleece weight %	47,85	44,08	3,77**	47,84	45,28	2,56**
kg	1,54	1,27	0,27**	2,47	2,25	0,22**
Ogólna ocena jakości, pkt Total quality, score	83,45	83,67	0,22	83,17	85,36	2,19*
Sortyment główny wg POR Bradford's quality	62/60 (AB/B)	62 (AB)	-	62/60 (AB/B)	62/60 (AB/B)	-
Grubość włókna ¹ , m Fibre diameter ¹ , m	25,25	24,63	0,62	25,93	25,85	0,08
V%	1,60	1,69	-	2,91	1,55	-
	6,34	6,87	-	11,25	6,00	-

¹ Dla 12 owiec w każdej grupie.

¹ For 12 sheep in each group.

ci cech oznaczanych w Pracowni, tj. ciężaru runa, długości podstawowej i wydajności czystego włókna (w kg i w %), mieszańce przewyższały wyraźnie i prawie zawsze wysoko istotnie grupę kontrolną. Na przykład rendement wełny (wyrażnie w %) z pierwszej strzyży było w grupie F_1 o ponad 8,5, a w drugiej o ponad 5,6% wyższe. Pod względem ogólnej jakości runa, określanej w punktach, mieszańce (a zwłaszcza przystępki) ustępowały jednak owcom czystym rasowo. W ocenie sortymentu wełny i grubości jej włókien nie stwierdzono wyraźnych różnic międzygrupowych. Omówione wyniki były na ogół zbliżone do uzyskanych w innych badaniach własnych, obejmujących mniejszą liczbę zwierząt [4].

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. W rezultacie krzyżowania (σ^7 Lincoln x ϕ merynos polski) uzyskano u roczniaków F_1 wzrost ciężaru runa o 10, wysadności o prawie 15 i rendement wełny o ponad 8,5% w porównaniu z czystymi merynosami. Różnice były wysoko istotne.

2. U przystępek wyniki były lepsze także u mieszańców F_1 , a wzrost wartości badanych cech wełny wynosił odpowiednio ok. 6,7; 20 i ok. 5,6%.

3. Pod względem jakości run wyrażonej w punktach maciorki mieszańce, a zwłaszcza przystępki, ustępowały nieco czystym rasowo, a w ocenie sortymentu i grubości włókien wełny nie stwierdzono wyraźnych różnic.

4. Krzyżowanie σ^7 Lincoln x ϕ merynos polski daje w pokoleniu F_1 korzystne wyniki produkcyjne.

LITERATURA

1. Ruszczyk Z.: Metodyka doświadczeń zootechnicznych. PWRiL, Warszawa 1970.
2. Wyniki oceny wartości użytkowej owiec w Polsce. Centralna Stacja Hodowli Zwierząt, Warszawa 1977 i następne lata.
3. Załuska J., Górski M.: Zesz. Probl. Post. Nauk Rol., 1976, 180, 91-96.
4. Załuska J., Kubacki S.: Zesz. Probl. Post. Nauk Rol. 1976, 180, 105-110.

J. Załuska, S. Kubacki

COMPARISON OF WOOL USE OF MERINO EWES AND OF F_1 EWES
FROM CROSSING OF LINCOLN RAMS WITH POLISH MERINO EWES

S u m m a r y

Some wool traits of crossbred ewes F_1 (σ Lincoln x φ Polish Merino) and pure breed Polish Merino (K_1) were compared. The data about 1st hogget-ewes shearing in 12 months wool growth (F_1 - 130 ewes, K_1 - 168 ewes) and about 2nd shearing in next year (F_1 - 75 ewes, K_1 - 88 ewes) were taken. One and two years old crossbreed ewes had higher fleece weight (10 and 6,7%), staple length (15 and 20%) and clean fleece weight (5,5 and 8,5%) than Merino ewes. All the differences were highly significant. Between these two groups were not observed high differences in valuation Bradford's quality and fibre diameter.

Я.Залуска, С.Кубацки

СРАВНЕНИЕ МЯСИСТОСТИ ОВЦЕМАТОК МЕРИНОСОВ И ПОМЕСЕЙ
ОТ СКРЕЩИВАНИЯ МЕРИНОСОВ С БАРАНАМИ ЛИНКОЛЬСКОЙ ПОРОДЫ

Р е з ю м е

Сравнительные исследования, проводимые в производственной овчарне охватывали овцематки урожденные в 1971, 1972 и 1973 гг. Они были разделены на две группы: опытную F_1 и контрольную (K_1). Первая стрижка ягнят была проведена в годовом отросте (F_1 - 30 голов, K_1 - 168 голов). До 1-го года были острижены ярки случного возраста (F_1 - 75 голов, K_1 - 88 голов). В обеих стрижках помеси показывали вес руна в овчарне (почти на 10 и 6,7% выше) и высший процент выхода чистого волокна (почти на 5,5 и 8,5%), а также гораздо высшую длину штапеля (почти на 15 и 20%). Все эти различия были высоко-существенными. В отношении качества рун выраженного в пунктах, ярки-помеси уступали чистопородным. В оценке сортимента шерсти не были установлены существенные результаты.